

Drie voorstudies voor het Brussels Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling

YVES VAN DE CASTEELE [COÖRDINATOR CEL STRATEGIE, DIRECTIE STUDIES EN PLANNING, BRUSSEL STEDELIJKE ONTWIKKELING]

Naar een gewestelijk plan voor duurzame ontwikkeling

Het Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling (GPDO), een overkoepelend project dat alle plannen voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest groepeerd, werd in december 2013 goedgekeurd door de Brusselse regering en vervangt het Gewestelijk Ontwikkelingsplan, dat al van 2002 dateerde. Het is een politiek geïnspireerd document dat tegelijk strategisch, richtinggevend én pragmatisch wil zijn.

Voormalig minister-president Charles Picqué was de eerste die, in zijn beleidsverklaring voor het Brussels parlement, aandrong op een algehele herziening van het Gewestelijk Ontwikkelingsplan. Hij verwees daarbij naar de vele uitdagingen waarmee de Brusselse regio geconfronteerd wordt. Bovenaan het lijstje staat de verwachte bevolkingsgroei: die zou volgens de demografen tot 2020 blijven stijgen met 18.000 inwoners per jaar. En hoewel Brussel het derde rijkste gewest in Europa is, bedraagt de werkloosheid er 20 procent, waarbij vooral het grote aantal jongeren opvalt. Tewerkstelling, beroepsvorming en scholing vormen dus ook een prioriteit. Nauw daarmee verbonden is armoedebestrijding: binnen de stad bestaan grote tegenstellingen, waarbij de meeste socio-economische problemen in welbepaalde wijken in de binnenstad voorkomen. En hoewel internationalisering een belangrijke motor voor de Brusselse economie vormt, profiteert de Brusselse bevolking zelf daar maar weinig van. Tot slot zijn er de nodige uitdagingen op het vlak van leefmilieu (met inbegrip van mobiliteit). Er is dringend nood aan een betere spreiding van groene ruimten over de regio – die overigens ook moet voldoen aan de Europese normen inzake vervuiling.

Duurzaamheid veronderstelt een grondige reflectie over tijd en ruimte, benadrukte Picqué. Wil men van het GPDO een duurzaam project maken, dan is het van het grootste belang dat de drie duurzame ontwikkelingspolen (economie, leefmilieu en sociaal weefsel) op gelijke voet worden gesteld. Bij de ontwikkeling van Brussel zal men bovendien niet alleen rekening moeten houden met de overschrijding van de strikt administratieve grenzen van het Gewest, maar ook met de globale Brusselse metropolitane ruimte, zelfs indien de plannen enkel de eigen regio bedienen.

Een plan met een metropolitane ambitie

Een gewestelijk plan uittekenen blijft een delicate evenwichtsoefening, gezien de politieke gevoeligheden die meespelen. Het gaat hier immers om de ontwikkeling van toekomstplannen met een grote impact op een gebied waarover het Brussels Hoofdstedelijk Gewest geen enkele zeggenschap heeft.

De eerste horde die genomen moest worden, was het afbakenen van de hoofdstedelijke ruimte die in aanmerking komt. Na een hele resem overwegingen vanuit diverse invalshoeken (administratief, socio-economisch, etc.) werd uiteindelijk één

optie weerhouden die voor de drie grote regio's van het land aanvaardbaar zou moeten zijn: het tracé van het Gewestelijk Expresnet (GEN) dat, verspreid over de drie gewesten, 135 gemeenten bedient (waaronder de 19 gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest). Men hield daarbij ook rekening met criteria als stedenbouw en mobiliteit.

Omdat bij een dergelijk project kaarten en statistische gegevens van het grootste belang zijn, werd een performante website op poten gezet waar belanghebbenden terecht kunnen om alle mogelijke gegevens te downloaden (<http://urbanisme.irisnet.be/pdf/hinterland>) en waar kaarten op formaat A0, databanken,

grafieken op kleine schaal (1/100.000) en een atlas van statistische kaarten gegroepeerd volgens socio-economische thema's kunnen geraadpleegd worden. Een overzicht van de voornaamste lopende voorstudies in verband met het GEN vervolledigt het plaatje. Zo komt men tot een totaalbeeld van het GEN-gebied waarbij de dynamiek van de Gouden Driehoek Brussel (Zuid-Oost)/Louvain-la-Neuve/Leuven in het oog springt, net als het toenemend belang van de Kanaalzone en de verdere ontwikkeling van stedelijke kernen (Mechelen, Leuven) die in het kielzog van de hoofdstad toch hun eigen autonomie en uitstraling weten te behouden.

Voortbordurend op zijn verklaring in het Brusselse parlement bestelde minister-president bij de regionale administratie DSP (Directie Studies en Planning) een studie die moest uitmonden in een ruimtelijke visie op het hoofdstedelijk gebied, met 2040 als tijdshorizon. Drie onafhankelijke, internationale en multidisciplinair samengestelde teams zouden vervolgens met die studie

HOEWEL INTERNATIONALISERING EEN BELANGRIJKE MOTOR VOOR DE BRUSSELSE ECONOMIE VORMT, PROFITEERT DE BRUSSELSE BEVOLKING ZELF DAAR MAAR WEINIG VAN.

Zelfstandig gewest, federale hoofdstad, Europese magneet, transitplek par excellence, twistappel met hoog symbolische waarde... Dat de Brusselse ruimte niet onder één hoedje te vangen is, klinkt als een understatement. Deze metropool heeft ook een woelig stedenbouwkundig verleden achter de rug en zoekt voor de 21ste eeuw naar een nieuw ruimtelijk profiel. De Gewestelijke Overheidsdienst voor Stedelijke Ontwikkeling zette zich daarom aan het werk voor het ontwerp van een globaal ontwikkelingsplan: Brussel 2040. (KR)